

Oncologie- fysiotherapie

Informatie
voor patiënten

de Fysiotherapeut

Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie
binnen de Lymfologie

Behandeling

Oncologiefysiotherapie is een specialisatie binnen de reguliere fysiotherapie. Ze richt zich specifiek op het behandelen van bewegingsproblemen ten gevolge van de kanker zelf of ten gevolge van de medische behandeling van de kanker.

Voorbeelden van problemen zijn pijn, spanningsklachten, stug littekenweefsel, huidveranderingen, stijfheid van gewrichten en spieren, lymfoedeem (vochtophoping), spierzwakte, conditieverlies en vermoeidheid.

Deskundigheid

De oncologiefysiotherapeut is een gespecialiseerde fysiotherapeut die zich bezig houdt met de fysiotherapeutische behandeling en het coachen van patiënten met kanker. Hij of zij heeft gedurende een tweejarige post-HBO opleiding de kennis, de vaardigheden en de competenties verworven die nodig zijn bij de (complexe) problematiek van deze patiëntengroep. Om de oncologische patiënt goed te kunnen begeleiden, is kennis van de ziekte, de medische behandelingen en de gevolgen daarvan van belang. De oncologiefysiotherapeut is op de hoogte van de mogelijkheden en de beperkingen van de onmogelijkheden van de fysiotherapeutische behandeling bij mensen met kanker. Hij of zij weet wanneer een patiënt in aanmerking komt voor oncologiefysiotherapie. Hij of zij heeft de vaardigheid om goed met alle andere betrokken partijen te kunnen communiceren.

De oncologiefysiotherapeut kan worden ingezet in alle fasen van de kanker.

- In de *curatieve fase* is alles gericht op het bestrijden van de kanker. De oncologiefysiotherapeut kan in deze fase helpen bij het beperken en bestrijden van conditieverlies en het verlichten van spanningsklachten.
- In de *herstelfase* gaat het om herwinnen van beweeglijkheid, kwaliteit van leven en het herwinnen van controle over de activiteiten van het dagelijkse leven. De oncologiefysiotherapeut kan bijvoorbeeld helpen met een trainingsprogramma om de conditie te verbeteren en adviseren bij het hervatten van werk en sport.

Als de patiënt na een succesvolle behandeling is genezen, zijn er soms wel blijvende gevolgen zoals bewegingsproblemen of vermoeidheid. Goede nazorg is dan belangrijk.

Soms kan de ziekte niet (volledig) worden genezen maar wel onder controle gebracht en gehouden worden. Kanker krijgt dan meer het karakter van een chronische ziekte. Dit heeft fysieke, psychische en sociale gevolgen voor de patiënt. Iedere patiënt moet op eigen wijze leren omgaan met de nieuwe situatie. De oncologiefysiotherapeut behandelt voorkomende klachten en ondersteunt en coacht de oncologische patiënt.

- De *palliatieve fase* begint op het moment dat de patiënt te horen krijgt dat genezing niet meer mogelijk is en de behandeling ook niet meer op genezing wordt gericht. Deze fase kan weken, maanden maar soms ook jaren duren. De kwaliteit van leven en de wens van de patiënt staat in deze fase centraal! De oncologiefysiotherapeut kan helpen om zolang mogelijk een actief leven te leiden.
- In de *terminale fase* wordt het duidelijk dat het levenseinde nadert. De patiënt moet afscheid nemen van zijn naasten en van het leven. In deze fase staat het comfort van de patiënt centraal. De oncologiefysiotherapeut kan bijvoorbeeld helpen bij het zoeken naar de meest comfortabele houding. Ademhalingsoefeningen kunnen verlichting geven bij benauwdheid. Pijn en angst kunnen verminderen door ontspanningsoefeningen.

Coaching

Naast de fysiotherapeutische behandeling bij mensen met kanker kan de oncologiefysiotherapeut ook een coachende en adviserende rol spelen voor collega fysiotherapeuten, huisartsen en andere hulpverleners. Zo kan een oncologische patiënt die elders onder behandeling is met een gerichte vraagstelling voor een éénmalig consult naar de oncologiefysiotherapeut verwezen worden.

*Voor een oncologiefysiotherapeut bij u
in de regio kijkt u op www.nvfl.nl*

Verschenen NVFL-folders:

- Over de NVFL
- Oncologiefysiotherapie
(zorgverlenersversie)
- Oncologiefysiotherapie
(patiëntenversie)
- Oedeemfysiotherapie
(zorgverlenersversie)
- Oedeemfysiotherapie
(patiëntenversie).

***De patiënt moet op eigen wijze leren
omgaan met de nieuwe situatie.***

Adequate nazorg is hierbij van groot belang.

NVFL

p/a KNGF

Postbus 248

3800 AE Amersfoort

www.nvfl.nl

info@nvfl.nl

Nederlandse Vereniging van Fysiotherapie binnen de Lymfologie (NVFL)

Voor een goede kwaliteit van de behandeling is het noodzakelijk dat patiënten met lymfoedeem en oncologische patiënten door gespecialiseerde fysiotherapeuten worden behandeld. De fysiotherapeutische behandeling bij oedeemklachten en oncologie gerelateerde klachten vindt altijd plaats op verwijzing van een arts en wordt in principe door alle ziektekostenverzekeraars (grotendeels) vergoed als patiënten aanvullend verzekerd zijn.

In 1997 is de Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie binnen de Lymfologie (NVFL) opgericht. Inmiddels bestaat de NVFL uit ruim 1000 geregistreerde leden. In 2001 is de NVFL lidvereniging geworden van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF). Sinds 1 juli 2009 komt zij ook op voor de belangen van de oncologiefysiotherapeuten. De NVFL is een duidelijke belangenbehartiger voor fysiotherapeuten die zich bezig houden met oedeemfysiotherapie en oncologiefysiotherapie. Dat blijkt uit de speerpunten van de NVFL:

- Een verdere verdieping en kwalitatieve verbetering van de oncologie- en de oedeemfysiotherapie
- Belangenbehartiging van fysiotherapeuten die zich d.m.v. na- en bijscholingen hebben bekwaamd in de oncologiefysiotherapie en/of oedeemfysiotherapie
- Het streven naar meer bekendheid bij behandelaars, patiënten en zorgverzekeraars
- Aandacht voor de ontwikkeling in vaktechnische zin door middel van scholing, congressen, regionale en landelijke bijeenkomsten.